Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustuspoliittinen osasto

30.3.2021

VN/9135/2021
VN/9135/2021-PLM-1

Eduskunnan hallintovaliokunta

Puolustusministeriön lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

Hallituksen esityksen (HE 39/2021 vp) perustelut koskien puolustushallintoa

Perusteluissa on kirjattu puolustusvoimien poliisille antamasta virka-avusta seuraavaa:

> *”Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) 2 §:n mukaan poliisilla on oikeus saada Puolustusvoimilta virka-apua silloin, kun sen omat voimavarat osoittautuvat riittämättömiksi tai siltä puuttuu tehtävän suorittamiseen tarvittavaa erityishenkilöstöä tai -välineistöä. Virka-apua voi pyytää Poliisihallitus, joka toimivaltaisena viranomaisena arvioinee virka-avun tarvetta ja käyttömahdollisuuksia. Yleissäännökset muiden viranomaisten velvollisuudesta antaa poliisille virka-apua ovat poliisilain 9 luvun 2 §:ssä. Virka-aputilanteissa on kyse poliisille kuuluvan tehtävän suorittamisesta poliisin johdolla. Virka-aputehtävät edellyttävät aina poliisin osallistumista tehtävän suorittamiseen, eikä virka-apua antava viranomainen voi hoitaa virka-aputehtäviä itsenäisesti.*
>
> *Valvonnan resurssien osalta voidaan kuitenkin arvioida, että ehdotettujen liikkumisrajoitusten valvontaa ei käytännössä voitaisi toteuttaa merkittävässä määrin puolustusvoimien virka-apuna, sillä poliisin toimivaltuuksia vaaditaan sen selvittämiseksi, onko yksittäisillä henkilöillä oikeus liikkua vai ei.”*

Puolustusministeriö yhtyy edellä olevaan perusteluun mahdollisesta puolustusvoimien virka-avusta poliisille liikkumisrajoitusten valvontaan liittyen. Perustelut eivät poikkea voimassa olevasta lainsäädännöstä virka-avun antamiseen liittyen.

Liikkumisrajoitusten poikkeamiin liittyen perusteluissa on mainittu varusmiespalveluksen tai muun lakisääteisen velvollisuuden täyttämiseksi tehtävä liikkuminen.

> *”Ehdotetun 7 kohdan mukaan myös varusmiespalveluksen tai muun lakisääteisen velvollisuuden täyttämiseksi liikkuminen olisi mahdollista silloin kun se on välttämätöntä.”*

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Puolustusministeriö yhtyy edellä mainittuun poikkeukseen koska sillä mahdollistetaan varusmiesten palvelukseen ja palveluksesta pois matkustaminen. Samoin puolustusvoimien harjoitustoiminta valmiuden harjoittamiseksi ja ylläpitämiseksi kuuluu puolustusvoimien lakisääteisiin tehtäviin ja mahdollistaa liikkumisen. Puolustusministeriö olettaa, että reserviläisten liikkuminen kertausharjoituksiin ja sieltä pois luetaan myös muihin lakisääteisiin velvollisuuksiin.

Henkilöstön liikkuminen läsnäoloa vaativiin työtehtäviinsä on mainittu perusteluissa seuraavasti.

> *”Liikkumisrajoituksen tavoitteista ja sillä suojattavan oikeushyvän perustavasta luonteesta johtuen ei voida pitää riittävänä, että henkilö osoittaa olevansa töissä esimerkiksi Helsingin kaupungin alueella tai opiskelevansa. Työtehtävään liittyvä läsnäoloedellytys tulisi osoittaa joko työnantajan kirjallisen ilmoituksen tai riittävän yksilöidyn muun selvityksen nojalla. Vastaavasti opiskeluun liittyvä läsnäoloedellytys tulisi osoittaa yksilöimällä tarve osallistua lähiopetukseen. Matkustaminen lakisääteisen velvollisuuden täyttämiseksi tulisi sekin osoittaa joko asiaa koskevalla kirjallisella selvityksellä tai muuten riittävän yksilöidysti. Matkustaminen elinkeinon harjoittamisen tarkoituksessa edellyttäisi lähtökohtaisesti ainakin selvitystä siitä, että henkilö on elinkeinonharjoittaja.”*

Puolustusministeriö korostaa, että puolustusministeriössä ja puolustusvoimissa on mittava määrä tehtäviä jotka vaativat läsnäoloa tehtävien luonteen vuoksi. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi erilaiset operatiiviset ja valmiudelliset tehtävät, samoin varusmiesten ja reserviläisten koulutus vaatii pääasiassa läsnäoloa. Puolustushallinnon henkilöstön tulisi voida todistaa liikkumistarpeensa puolustusministeriön tai puolustusvoimien henkilökortilla. Lisäksi puolustushallinnossa on meneillään keskeisiä strategisia hankkeita, joiden henkilöstön liikkuminen on hankkeiden etenemisen kannalta kriittistä.

Esitetty Laki liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

Puolustushallintoon liittyvät lainkohdat.

3 §

Poikkeukset liikkumisrajoitukseen
Edellä 2 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen jokaisella on aina oikeus palata asuinpaikkaansa.
Edellä 2 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetuilla alueilla saa liikkua, niille saa tulla ja niiltä saa poistua, jos liikkuminen on välttämätöntä:
1) elintarvikkeiden, ruoan, lääkkeiden, polttoaineen tai muiden näihin merkitykseltään rinnastuvien henkilökohtaisen elämän kannalta välttämättömien tarvikkeiden hankkimiseksi;
2) pankissa asioimiseksi sekä postin ja muiden lähetysten noutamiseksi ja lähettämiseksi;

3) terveydenhuollon tai sosiaalihuollon palvelujen käyttämisen vuoksi taikka henkilökohtaista läsnäoloa edellyttävän viranomaisasioinnin toteuttamiseksi;
4) virka- tai työsuhteeseen liittyvien työtehtävien hoitamiseksi taikka elinkeino- tai yritystoiminnan harjoittamiseksi;
5) varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaiseen varhaiskasvatukseen, perusopetuslain (628/1998) tai Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain (1463/2007) mukaiseen opetukseen tai toimintaan taikka lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai korkea-asteen koulutukseen tai tällaisen koulutuksen pääsy-, valinta- tai soveltuvuuskokeisiin taikka ylioppilastutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon kokeeseen osallistumisen vuoksi;
6) yhteiskunnallisen luottamustoimen harjoittamiseksi samoin kuin yksityisen yhteisön tai säätiön toimielimen kokoukseen osallistumiseksi tai toimielimen jäsenen tehtävien hoitamiseksi taikka yhteisön tai säätiön edustamiseksi tilanteissa, joissa osallistumisen, tehtävien hoitamisen tai edustamisen lykkäämisestä voisi aiheutua vahinkoa yhteisölle tai säätiölle, sen osakkeenomistajalle tai jäsenelle taikka jollekin muulle;
7) varusmiespalveluksen tai muun lakisääteisen velvollisuuden täyttämiseksi;
8) läheisen henkilön hoivan tarpeen, kuolemanvaaran, kuoleman tai hautajaisten vuoksi, lapsen avun ja tuen tarpeen tai tapaamisoikeuden toteuttamiseksi, vammaisen henkilön avun ja tuen tarpeen toteuttamiseksi, tai vakiintuneen parisuhteen taikka muun näihin rinnastuvan merkitykseltään painavan syyn vuoksi;
9) yksilöllisen sielunhoidollisen tapaamisen vuoksi uskonnollisen yhteisön edustajan kanssa;
10) henkilön omistuksessa tai hallinnassa olevan rakennuksen, kiinteistön tai kulkuneuvon huoltamiseksi tai ylläpitämiseksi taikka asuinpaikan muuton vuoksi;
11) henkilön vastuulla olevan eläimen hoitoa varten;
12) henkilön tai samaan talouteen kuuluvan toisen henkilön omistuksessa tai pysyvässä hallinnassa tai käytössä olevalle vapaa-ajan asunnolle siirtymiseksi;
13) pelastuslaissa (379/2011) ja muissa laeissa tarkoitettujen pelastustoimen tehtävien hoitamiseksi.

Edellä 2 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen sallittua on myös vuonna 2008 ja sen jälkeen syntyneen lapsen ulkoilu ja leikkiminen ulkona yhdessä muiden lasten kanssa. Kaikille sallittua on virkistäytymis- tai kuntoilutarkoituksessa tapahtuva ulkoilu samaan talouteen kuuluvien tai enintään kahden muun henkilön kanssa ja kotieläimen ulkoiluttaminen, jos se voi tapahtua riittävää etäisyyttä muihin henkilöihin pitäen ja tapahtuu alueella, jossa on voimassa 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielto.
Edellä 2 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen sallittua on myös liikkuminen maahan saapumiseksi ja maasta lähtemiseksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Yhteenveto

Esitetty laki mahdollistaa edelleen puolustushallinnon lakisääteisten tehtävien suorittamisen, eikä puolustusministeriö näe merkittäviä vaikeuksia toteuttaa puolustushallinnon tehtäviä, mikäli lain tulkinnan mukaisesti seuraavat asiat toteutuvat:

- Puolustusvoimien palveluksessa olevat varusmiehet pääsevät liikkumaan lomille kotiin ja sieltä takaisin palvelukseen
- Reserviläisten liikkuminen kertausharjoituksiin ja sieltä pois mahdollistuu
- Puolustusvoimien ja puolustusministeriön henkilöstön liikkuminen työpaikalle ja pois työpaikalta mahdollistetaan omista kotikunnistaan, Puolustusvoimissa on paljon työntekijöitä jotka liikkuvat päivittäin eri kuntien välillä
- Poliisille voidaan antaa virka-apua, kunhan PV:n lakisääteisten tehtävien suorittaminen ei vaarannu
- Mahdollistetaan keskeisten strategisten hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan henkilöstön liikkuminen

Vanhempi osastoesiupseeri Tero Koljonen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi